
Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2015:6

Antalet ledamöter i kyrkostyrelsen

Sammanfattning

I motionen föreslås kyrkostyrelsen få i uppdrag att återkomma till kyrkomötet med förslag som innebär att antalet ledamöter och ersättare i kyrkostyrelsen, utöver ärkebiskopen och ärkebiskopens ersättare, beslutas inför varje mandatperiod. Utskottet föreslår, mot bakgrund av att man anser att den nuvarande ordningen fungerar väl och att den ordning som föreslås i motionen kan medföra problem av såväl demokratisk som administrativ natur, att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:77.

Motionens förslag

Motion 2015:77 av Mats Hagelin, Antalet ledamöter och ersättare i kyrkostyrelsen

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändring i kyrkoordningen som innebär att antalet ledamöter och ersättare i kyrkostyrelsen, utöver ärkebiskopen och ärkebiskopens ersättare, beslutas inför varje mandatperiod.

Bakgrund

Regleringen

Antalet ledamöter i kyrkostyrelsen regleras i 12 kap. 5 § i kyrkoordningen. Där sägs att kyrkostyrelsen består av ärkebiskopen och 14 ledamöter som väljs av kyrkomötet. Vidare anges att för de valda ledamöterna ska kyrkomötet välja lika många ersättare samt att kyrkomötet, efter förslag från biskopsmötet, också ska välja en annan biskop som ersättare för ärkebiskopen.

Bakgrunden till bestämmelserna

Beslut om att inrätta ett allmänt kyrkomöte fattades redan av 1862–1863 års riksdag. Det var dock först med tillkomsten av den första lagen om Svenska kyrkan (SFS 1982:942) som kyrkomötet började sammanträda årligen. I samband med 1982 års kyrkomötesreform fick kyrkomötet också ett beredande och verkställande organ, Svenska kyrkans centralstyrelse.

I det utredningsbetänkande som låg bakom propositionen med förslag till 1982 års lag om Svenska kyrkan, *Reformerat kyrkomöte, kyrklig lagstiftning m.m.* (SOU 1981:14) föreslog 1979 års kyrkomöteskommitté att kyrkomötet ensamt skulle ha att meddela föreskrifter inom vissa av de områden som tidigare karaktäriserats som kyrkolag och som därmed hade stiftats av regeringen gemensamt med riksdagen och med samtycke från allmänt kyrkomöte.

Kyrkomöteskommittén ansåg att en kyrkostyrelse i egentlig mening inte kunde tillskapas med då gällande relationer mellan staten och kyrkan eftersom regeringen fick anses utgöra kyrkans styrelse. Detta torde, enligt kommittén, dock inte hindra att kyrkomötet, beträffande frågor som skulle komma att falla inom dess kompetensområde, delegerade viss beslutanderätt och överlämnade verkställigheten av sina beslut till ett särskilt organ. Beslutet om att inrätta en sådan centralstyrelse borde, enligt kommittén, emellertid ankomma på kyrkomötet självt och endast vissa grundläggande bestämmelser borde ges i lag. Enligt kommitténs mening borde antalet ledamöter i centralstyrelsen begränsas för att det inte skulle behöva inrättas något särskilt arbetsutskott. För att garantera en tillräcklig representation skulle antalet ledamöter vara minst elva.

I propositionen (prop. 1981/82:192) anförde föredragande statsrådet att det, mot bakgrund av att kyrkomötet föreslogs få utökade arbetsuppgifter, var nödvändigt att kyrkomötet också fick ett beredande och verkställande organ. Han anförde vidare att inte minst det faktum att kyrkomötet enligt förslaget i propositionen skulle sammanträda varje år torde göra det nödvändigt med ett permanent organ för verkställighet och beredning av kyrkomötets ärenden. I propositionen föreslogs därför bestämmelser om att det skulle finnas en centralstyrelse för att verkställa och bereda kyrkomötets beslut. När det gällde frågan om antalet ledamöter anfördes i propositionen följande.

Övriga ledamöter i centralstyrelsen (förutom ärkebiskopen, förf. anm.) bör enligt min mening väljas av kyrkomötet. Som kommittén har anført bör antalet begränsas för att särskilda arbetsutskott inte skall behövas. Samtidigt är det viktigt att styrelsen får en bred representation. Jag förordar att antalet ledamöter, förutom ordföranden, bestäms till högst 14. (prop. 1981/82:192, sid. 36)

Riksdagen beslutade enligt regeringens förslag.

Vid tillkomsten av 1992 års kyrkolag upphävdes lagen (1982:942) om Svenska kyrkan. Bestämmelserna om centralstyrelsen överfördes, i här relevant avseende, direkt till den nya kyrkolagen utan att frågan om antalet ledamöter närmare kommenterades. Vid relationsförändringen ersattes styrelsen för Stiftelsen för rikskyrklig verksamhet (SFRV) och Svenska kyrkans centralstyrelse av kyrkostyrelsen¹. I samband härmed fick 12 kap. 5§ i kyrkoordningen, utan att frågan om antalet ledamöter och ersättare närmare diskuterades i förarbetena, den lydelse den har idag.

---

¹ Mellan dessa båda organ rådde persongemenskap. Enligt 3 § i stadgarna för Stiftelsen för rikskyrklig verksamhet skulle styrelsen bestå av de personer som tillika var ledamöter i Centralstyrelsen med dem för dem valda ersättarna som ersättare.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:77.

Enligt utskottets mening har de bestämmelser som gällt sedan 2000 med ett fast antal ledamöter i kyrkostyrelsen fungerat väl och det finns av det skälet ingen anledning till förändring. Tvärtom är det, enligt utskottet, viktigt med en bred representation och av stort värde att antalet ledamöter i kyrkostyrelsen är fast då detta ger en önskvärd stabilitet.

Utskottet ser vidare att det skulle kunna uppstå problem om antalet ledamöter skulle vara variabelt. Ett sådant är att den proportionella röststyrkan i kyrkostyrelsen skulle kunna påverkas genom taktiska överväganden vid fastställande av antalet ledamöter. Enligt utskottet medför en sådan ordning också att beredningsproceduren inför valet av kyrkostyrelsen, som redan med dagens bestämmelser kan bli svåröverskådlig, ytterligare kompliceras.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 23 september 2015

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Louise Callenberg, Claes Block, Aina Andersson, Anton Härder, Per Lindberg, Irma Carlsson, Maj-Lis Aasa, Olle Reichenberg, Kåge Johansson, Tomas Jansson, Birgit Kullingsjö, Bella Aune, Irene Oskarsson och Bo Hanson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Cecilia Clausen, Roberth Krantz, Britt Sandström, Sven Gunnar Persson, Birgitta Wrede, Stefan Aro, Johnny Lilja, Britt Kilsäter, Märta Brita Forsberg Svensson, Karin Forsell, Elsa Christersson och Ingrid Skäremo.

Biskoparna Johan Dalman och Sven-Bernhard Fast har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss till förmån för bifall till motionen.

Olle Reichenberg och Kåge Johansson